

GroenErwt TRANSFARMACIE

Marja Bogaards

Stappenplan MINDER VERSPILLEN

VOOR ALLE (ZIEKENHUIS)APOTHEKEN DIE GROEN WILLEN DOEN

JANUARI 2022

Stappenplan MINDER VERSPILLEN

Een praktisch, innoverend en richtinggevend stappenplan

Stel dat we in iedere apotheek de omvang en waarde van het geneesmiddelen afval in kaart brengen? Dan geeft dit inzicht waar de onduurzaamheid zit én aangrijpingspunten om bewuster met onze waardevolle pillen om te gaan.

Als apothekers spelen wij hierbij een cruciale rol. Want door slim gebruik te maken van onze geneesmiddelen expertise in combinatie met het overzicht van onnodige en/of vermijdbare verspilling, zijn wij collectief in staat het geneesmiddelenverbruik op termijn duurzaam te beïnvloeden.

Met dit verbeeldend stappenplan kan iedere (ziekenhuis)apotheek in drie stappen vergroenen. Hierbij is de visie voor een ideale verspillingsvrije wereld van de toekomst terugvertaald naar de nodige concrete acties waar we vandaag mee kunnen starten.

“Van onnodig afval naar
duurzaam gebruik”

Stap 1: Meet de omvang van de spillage

$$A = B + C + D$$

Om inzage te krijgen in de mate van verspilling, is het nodig te weten wat er aan geneesmiddelen is ingekocht (A), wat er is toegediend (B), wat er retour is gekomen (C) en wat onverklaarbaar is en/of zoekgeraakt (D), zowel in € als in aantallen.

Dit is een hele praktische stap. Het eenvoudig tellen en meten op (ziekenhuis)apothek-, afdelings- en/of gebruikersniveau geeft een

goede indicatie van de omvang van de spillage ten opzichte van de daadwerkelijke inkoop en gebruik. Het gaat hierbij niet om de exacte getallen, maar om het creëren van een gevoel en bewustwording bij de grootte van en verhoudingen tussen deze vier hoofdstromen.

In ons huidig zorgsysteem zijn we gevoeliger voor financiële prikkels op de korte termijn dan voor een duurzame toekomst. Door aan te sluiten bij de (nu nog hoofdzakelijk) financiële prikkels rondom omzet geneesmiddelen, volgen duurzame prikkels op termijn.

Stap 2: Stuur op trends in spillage

$$A = B + c$$

Met een overzicht van de hoofdstromen is het mogelijk de A t/m D verder te specificeren. De uitdaging hierbij is de onnodige verspilling (D) helemaal te reduceren tot nul en de retourstroom te verminderen (kleinere c). Dit heeft een duurzaam effect doordat er én minder weggegooid wordt én er ook minder inkoop nodig is.

Door gebruik te maken van (bestaande) Business Intelligence en/of dashboards vanuit de (ziekenhuis)apotheek informatiesystemen voor het overzicht van de diverse stromen, krijg je een reëel beeld wat er per patiënt, afdeling en/of geneesmiddelengroep daadwerkelijk gebeurt.

Dit overzicht aan data, en vaak verrassende inzichten als bijvangst, geeft waardevolle informatie wat inzage in verspilling juist ook op kan leveren binnen de eigen organisatie of binnen een samenwerkingsverband of regio.

Stap 3: Streef naar duurzaam doelmatig gebruik

a = b

Inzicht in het gebruik en retouren uit stap twee, biedt een aangrijpingspunt om nog gedetailleerder in te zoomen op het gebruik (B) van specifieke patiëntengroepen of op afdelingsniveau.

Maatwerk op patiëntniveau door bv kortdurende uitgifte pijnmedicatie, het verminderen van polyfarmacie of het afbouwen van chronische medicatie. Of zijn er geneesmiddelen keuzes te maken met minder milieu impact?

En het verminderen van gebruik aan medicatie (kleinere b) heeft ook direct invloed op de benodigde inkoop (kleinere a) en daarmee een duurzame en maatschappelijke impact.

De expertise van de apotheker komt bij deze stap maximaal tot zijn recht. Want als geneesmiddeldeskundigen zijn wij betrokken bij alle onderdelen in het medicatieproces: van inkoop, in gesprek met voorschrijver en zorgverzekeraar én als directe zorgverlener van de patiënt. En dat biedt de mogelijkheid ons te profileren als de duurzame apothekers van de toekomst.

Ter Inspiratie

Refuse, Reduce, Re-use Principe

Green Deal Duurzame Zorg, [Duurzame zorg | Rijksoverheid.nl](https://duurzamezorgrijksoverheid.nl) en [Duurzame zorg voor gezonde toekomst | Greendeals](https://duurzamezorgvoorgezonde.toekomst|greendeals)

Inspiratiegids Duurzame Farmacieketen, [Inspiratiegids Duurzame Farmacieketen — KNMP.nl](https://inspiratiegidsduurzamefarmacieketen-|knmp.nl)

Heruitgifte dure geneesmiddelen. <https://vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl/actueel/nederlandse-ziekenhuizen-gaan-ongebruikte-medicijnen-opnieuw-uitgeven>

Doorgebruik thuismedicatie, <https://www.radboudumc.nl/nieuws/2018/gebruik-thuismedicatie-bij-ziekenhuisopname-voorkomt-verspilling-en-verhoogt-patienttevredenheid>

Deelmarktplaats PharmaSwap. <https://www.pw.nl/nieuws/2021/pharmaswap-krijgt-toestemming-igj-voor-opschalen>

Whitepaper duurzame uitgifte geneesmiddelen, 06-12-2021, [Vereniging Innovatieve Geneesmiddelen | Publicaties](https://vereniginginnovatievegeneesmiddelen.nl/publicaties)

Medicijnresten en waterkwaliteit. <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2016-0111.pdf>

Medicijnresten en waterkwaliteit: een update. <https://www.rivm.nl/bibliotheek/rapporten/2020-0088.pdf>
White Paper [Nederlands Consortium Antibiotica- en Medicijnresten uit Water – AMR Insights \(amr-insights.eu\)](https://nederlandsconsortiumantibiotica-|enmedicijnrestenuitwater-|amrinsights.eu).

Opiatencrisis VS en praktijkvoorbeeld NL. <https://www.apotheken-caa.nl/wp-content/uploads/2021/05/pw16opioiden.pdf>

Afbouw benzodiazepines <https://www.pw.nl/vaste-rubrieken/apotheker/2021/afbouwen-met-hulp-van-benzomoe>

Handreiking doelmatigheid en duurzaamheid in kwaliteitsstandaarden. Zorginstituut Nederland. <https://www.zorginzicht.nl/binaries/content/assets/zorginzicht/ontwikkeltools-ontwikkelen/handreiking-doelmatigheid-en-duurzaamheid-in-kwaliteitsstandaarden.pdf>

Site en blog over duurzame farmacie, [Verspil geen pil! - Groenerwt-transfarmacie](https://verspilgeenpil-|groenerwt-transfarmacie)

Stappenplan MINDER VERSPILLEN

Het is altijd een risico om een ingewikkeld probleem te reduceren tot een eenvoudige rekensom. Dit kan ertoe leiden dat er te simpel gedacht gaat worden over de complexe uitdagingen waar we voor staan en dat “leken” ermee aan de haal gaan.

Deze angst moet ons niet weerhouden om dit gewoon te gaan doen en zo zelf aan het roer te blijven.

Als we als beroepsgroep daarbij de kennis over vermijdbare verspilling delen en elkaar daarbij inspireren en uitdagen kunnen we zo de vergroening in de farmacie versterken én versnellen.

Zo verduurzamen we op het onderdeel “vermijdbare verspilling” de farmaceutische zorgketen en maken we een collectieve groene impact.

“Apothekers met groene impact”